

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-715123-III/12/JP

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 14. 11. 2012 r.

Pan
Michał Boni
Minister
Administracji i Cyfryzacji

Ławmorski Panie Ministrze

Zgodnie z generalną zasadą wyrażoną w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 ze zm.) „nabór kandydatów na wolne stanowiska urzędnicze, w tym na kierownicze stanowiska urzędnicze, jest otwarty i konkurencyjny”.

Przepis art. 12 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy stanowi jednak, że „nie wymaga przeprowadzenia naboru zatrudnienie osoby na zastępstwo w związku z usprawiedliwioną nieobecnością pracownika samorządowego”. Przepis ten stał się przedmiotem krytyki w liście skierowanym do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Autor wystąpienia do Rzecznika ocenia powyższy przepis jako „sprzeczny z Konstytucją RP, łamiący zasadę dostępu do informacji publicznej oraz prawo dostępu do swobodnie wybranej pracy, a ponadto sprzyjający zjawiskom korupcyjnym i nepotyzmowi”.

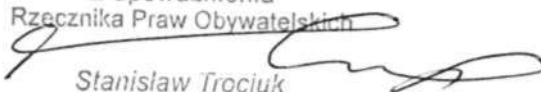
Wymaga podkreślenia, że w doktrynie nie ma jednoznacznego stanowiska w zakresie kwalifikacji umowy na zastępstwo do kategorii umów przewidzianych przez Kodeks pracy. Można się jednak przychylić do tezy, że brzmienie art. 25 Kp, który wskazuje cztery kategorie umów, skłania ku określeniu tej umowy jako odmiany umowy na czas określony. Określenie czasu trwania umowy o pracę może nastąpić przez wskazanie okresu, na jaki umowa została zawarta, terminu rozwiązania umowy o pracę lub innego zdarzenia przyszłego pewnego, np. okresu zastępstwa konkretnego pracownika. Umowa o pracę na zastępstwo jest więc umową o pracę na czas określony, zawieraną w szczególnych okolicznościach oraz w szczególnym celu. Teza ta znajduje potwierdzenie w brzmieniu art. 16 ust. 1 zdanie drugie ustawy o pracownikach

samorządowych, w którym wskazano wprost, że „jeżeli zachodzi konieczność zastępstwa pracownika w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy, pracodawca może w tym celu zatrudnić innego pracownika na podstawie umowy o pracę na czas określony, obejmujący czas tej nieobecności”. Mamy tu zatem do czynienia z nowym umownym stosunkiem pracy, a skoro tak, to nie powinien on być nawiązany z pracownikiem samorządowym, świadczącym już pracę na podstawie umowy o pracę. W konsekwencji chodziłoby zatem o osobę spoza urzędu, niemającą statusu pracownika samorządowego.

Rodzi się zatem pytanie, czy w przypadku konieczności zatrudnienia osoby na zastępstwo, zastosowanie w art. 12 ust. 2 ustawy o pracownikach samorządowych tak zasadniczego wyjątku od zasady otwartości i konkurencyjności naboru jest uzasadnione i czy nie narusza art. 60 Konstytucji RP gwarantującego obywatelom polskim korzystającym z pełni praw publicznych prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego przepis art. 60 ustawy zasadniczej gwarantując prawo ubiegania się o przyjęcie do służby publicznej na jednakowych zasadach, nakłada na ustawodawcę obowiązek regulowania zasad i procedury rekrutacji w taki sposób, aby zapewnić przestrzeganie zasady równego dostępu do tej służby; równości szans wszystkich kandydatów (por. np. wyrok TK z 20 kwietnia 2004 r., sygn. akt K 45/02, OTK-A ZU 2004/4/30). W orzecznictwie TK podkreślono również, że procedura konkursowa stanowi „proceduralny miernik kontroli [dopełnienia] konstytucyjnego kryterium równego dostępu na jednakowych zasadach” (zob. wyrok TK z 12 grudnia 2002 r., K 9/02, OTK-A ZU 2002/7/94).

Mając powyższe na względzie, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich